

KOMENDA GŁÓWNA

PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

ZATWIERDZAM

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej
gen. brygadier Andrzej Bartkowiak
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/
.....

PROGRAM
SZKOLENIA DOSKONALĄCEGO
Z ZAKRESU KIEROWANIA
DZIAŁANIEM RATOWNICZYM
NA POZIOMIE INTERWENCYJNYM

Warszawa, 28.09.2022 r

Opracowanie merytoryczne:

Biuro Planowania Operacyjnego Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej

Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu:

1. st. bryg. mgr inż. Maciej Zdęga
2. st. bryg. mgr inż. Artur Banasiak
3. bryg. mgr inż. Przemysław Berus
4. mł. kpt. inż. Michał Bajur

KM PSP w Poznaniu:

1. bryg. mgr Mariusz Kowalski
2. bryg. mgr inż. Jarosław Kuśmirek

Konsultacje metodyczne

Biuro Edukacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej

SPIS TREŚCI

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNE	4
1. Cel szkolenia	4
2. Warunki przyjęcia na szkolenie	4
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO.....	5
1. Organizacja szkolenia	5
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne	5
3. Plan nauczania	7
III. TREŚCI KSZTAŁCENIA	8
1. Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym – 4T, 4P	8
2. Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym – 1T, 1P	10
3. Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych – 1T, 2P.....	12
4. Współpraca z podmiotami współdziałającymi – 2T, 2P.....	13
IV. ZAŁĄCZNIKI	14

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest doskonalenie wiedzy i umiejętności z zakresu kierowania działaniem ratowniczym podczas różnych zdarzeń ratowniczych, których rozmiar i charakter wymaga użycia zasobów ratowniczych w siłach nieprzekraczających wielkością jednej kompanii.

2. Warunki przyjęcia na szkolenie

Warunkiem przyjęcia na szkolenie jest skierowanie przez przełożonego uprawnionego do mianowania/powołania, zgodne ze wzorem określonym w załączniku numer 1.

Na szkolenie mogą być kierowani:

- funkcjonariusze mogący zajmować oraz zajmujący stanowiska uprawniające do przejmowania kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym,
- kadra dydaktyczna szkół i ośrodków szkolenia Państwowej Straży Pożarnej.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a) Szkolenie organizowane i realizowane jest przez szkoły Państwowej Straży Pożarnej,
- b) Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest program i plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut. Dopuszcza się łączenie jednostek lekcyjnych.
- c) Zajęcia dydaktyczne prowadzą:
  - kadra dydaktyczna Szkół,
  - funkcjonariusze i pracownicy PSP, posiadający doświadczenie w zakresie realizacji zadań wynikających z kierowania działaniem ratowniczym na poziomie co najmniej interwencyjnym,
  - specjaliści z dziedzin objętych programem szkolenia.
- d) Udział słuchaczy w szkoleniu jest dokumentowany listami obecności na zajęciach dydaktycznych.
- e) Absolwenci szkolenia otrzymują zaświadczenie o ukończeniu szkolenia zgodne ze wzorem określonym w załączniku numer 2.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a) Realizując cele szczegółowe, zarówno w trakcie zajęć teoretycznych, jak i praktycznych należy odnosić przekazywane treści wyłącznie do kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.
- b) Zajęcia praktyczne (oparte na studium przypadku realnych lub fikcyjnych zdarzeń ratowniczych) należy organizować w formie ćwiczeń aplikacyjnych, sztabowych, warsztatów itp. Można również wykorzystywać narzędzia symulacji komputerowej.
- c) W przypadku przygotowywania fikcyjnego scenariusza zdarzenia zaleca się wykorzystywanie obiektów faktycznie znajdujących się na terenie województwa, z którego będą słuchacze (zakłady przemysłowe, hale, magazyny, rurociągi, zbiorniki, autostrady, itp. Planując szkolenie dla danej grupy można również poprosić jego uczestników o zaproponowanie takiego obiektu, który może w przyszłości stworzyć zagrożenie wymagające podjęcia interwencji ratowniczej.
- d) Zajęcia praktyczne z poszczególnych tematów mogą być połączone i realizowane w postaci scenariuszy zdarzeń obejmujących wszystkie elementy kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.
- e) Scenariusze powinny dotyczyć różnorodnych zdarzeń ratowniczych, których rozmiar i charakter wymaga użycia zasobów ratowniczych w sile nieprzekraczającej wielkością jednej kompanii lub siły, w których składzie nie znajduje się specjalistyczna grupa ratownicza.
Scenariusze powinny zawierać przede wszystkim:
  - wykaz sił i środków jednostek ochrony przeciwpożarowej (JOP) i ksrg z terenu,

- na którym będą prowadzone działania ratownicze;
  - opis wyjściowy zaistniałego zdarzenia;
  - opis sytuacji w chwili podjęcia działań ratowniczych;
  - narrację przebiegu zmian stanu zagrożeń i efektów oddziaływania ratowniczego.
- f) W trakcie zajęć praktycznych słuchaczy należy podzielić na mniejsze, 4-5 osobowe, grupy.
- g) Wszystkie ćwiczące grupy powinny otrzymać ten sam scenariusz zdarzenia oraz te same zadania do wykonania. Zadania powinny dotyczyć elementów kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym zawartych w treściach i celach szczegółowych szkolenia. Po zakończeniu czasu przeznaczanego na dane ćwiczenie lub na jego etap, poszczególne grupy powinny przedstawić wyniki swojej pracy, tak aby wszyscy uczestnicy szkolenia mieli możliwość zapoznania się z decyzjami podjętymi w pozostałych grupach i z efektami ich pracy.
- h) W przypadku scenariusza ćwiczeń opartego na prawdziwym zdarzeniu na zakończenie ćwiczenia prowadzący powinien przedstawić prawdziwy przebieg zdarzeń i podjęte w jego trakcie decyzje i czynności przez kierującego działaniem ratowniczym.
- i) Zajęcia praktyczne należy tak zaplanować, aby pozostawić czas na dyskusję w trakcie omawiania ćwiczenia.
- j) Do realizacji zajęć z tematu współpracy z podmiotami współdziałającymi można zaprosić przedstawicieli innych służb oraz podmiotów, z którymi słuchacze współpracują lub mogą współpracować w trakcie zdarzeń.
- k) Dodatkowe wskazówki metodyczne znajdują się przy poszczególnych tematach zajęć.
- l) Szkolenie należy zakończyć anonimową ankietą dotyczącą przydatności i sposobu przedstawienia treści oraz potencjalnych zagadnień do realizacji w kolejnych edycjach.

3. Plan nauczania

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym	4	4	8
2.	Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym	1	1	2
3.	Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych	1	2	3
4.	Współpraca z podmiotami współdziałającymi	1	2	3
Razem		7	9	16

T – zajęcia teoretyczne

P – zajęcia praktyczne

R – razem

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym – 4T, 4P

Materiał nauczania:

- podstawy prawne precyzujące zagadnienia związane z kierowaniem działaniem ratowniczym,
- znaczenie pojęć akcja ratownicza, działanie ratownicze,
- pojęcie kierującego działaniem ratowniczym wraz z określeniem istoty osobowości prawnej KDR,
- definiowanie zakresu kierowania działaniem ratowniczym w oparciu o zapisy ujęte w obowiązujących regulacjach prawnych,
- prawa i obowiązki kierującego działaniem ratowniczym (w tym zadania wynikające z §38 oraz §39 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej),
- organizacja struktury kierowania na potrzeby działania ratowniczego,
- źródła odpowiedzialności kierującego działaniem ratowniczym.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- nadzorować przebieg kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym,
- poprowadzić działania ratownicze na poziomie interwencyjnym w taki sposób, aby w razie konieczności być przygotowanym na przejście w kierowanie na poziomie taktycznym,
- wskazać różnice pomiędzy działaniem ratowniczym, a akcją ratowniczą,
- zdefiniować okoliczności uzasadniające skorzystanie z uprawnień w ramach stanu wyższej konieczności,
- wskazać granice rozpoczęcia oraz zakończenia działań ratowniczych ze wskazaniem różnic interpretacyjnych pomiędzy działaniami prowadzonymi przez JOP włączonymi do ksrg oraz JOP nie będących elementami struktur ksrg,
- wskazać prawa i obowiązki kierującego działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym,
- asekurować ratowników oraz monitorować czas ich pracy w sprzęcie ochrony układu oddechowego (zgodnie z zapisami §38 oraz §39 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej,

- wyjaśnić zasady bezpiecznego ustawiania pojazdów pożarniczych podczas działań ratowniczo-gaśniczych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia pracy ratowników podczas działań oraz zapewnienia możliwości bezzwłocznej ewakuacji pojazdów,
- omówić źródła odpowiedzialności kierującego działaniem ratowniczym w kontekście przeprowadzonych działań ratowniczych.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

Realizując powyższe zagadnienia należy wykorzystać przykłady z prowadzonych działań ratowniczych lub ćwiczeń, w zakresie przyjętego sposobu organizacji i kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.

Ponadto należy przewidzieć możliwości zaprezentowania własnych doświadczeń w ww. zakresach przez uczestników szkolenia.

2. Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym – 1T, 1P

Materiał nauczania:

- podstawy prawne precyzujące zagadnienia związane z organizacją łączności (Instrukcja w sprawie organizacji łączności radiowej, Zasady organizacji łączności (...), Metodyka postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby KDR),
- budowa struktury łączności na poziomie interwencyjnym zgodnie z Metodyką postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby KDR,
- organizacja łączności na potrzeby KDR – poprawność jej konstruowania i realizowania w relacjach KDR ↔ SK KP(KM) PSP oraz KDR ↔ OB., a także nadzór nad jej funkcjonowaniem podczas organizacji działań ratowniczych,
- dysponowanie i możliwość wykorzystania SLRr, w tym możliwość wykorzystania dwóch radiotelefonów zainstalowanych na stałe w pojeździe lub mobilnego radioprzemiennika,
- postępowanie KDR w zakresie organizacji łączności, w przypadku dysponowania dodatkowych sił z własnego powiatu oraz dodatkowych sił z innych powiatów/województw,
- umiejętność prowadzenia korespondencji radiowej – „Minimum czasu nadawania, maksimum treści”,
- nadawanie i używanie odpowiednich kryptonimów radiowych,
- korzystanie z alternatywnych urządzeń zapewniających wymianę informacji (np. łączność telefoniczna GSM - tylko w uzasadnionych przypadkach),
- organizacja łączności z innymi służbami, podmiotami, instytucjami, centrami oraz ze statkami powietrznymi (postępowanie KDR w przypadku konieczności użycia statków powietrznych).

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- zorganizować łączność na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych poziomu interwencyjnego zgodnie z „Metodyką postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby KDR”, w szczególności pod kątem karty A – poziom interwencyjny,
- wyjaśnić zasady uruchamiania sieci powiatowej (PR) i kanału ratowniczo-gaśniczego (KRG), ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania KRG innego niż ustalony pomiędzy Komendantem Wojewódzkim PSP, a Komendantem Powiatowym (Miejskim) PSP, do prowadzenia korespondencji na miejscu działań,
- scharakteryzować wykorzystanie mobilnego radioprzemiennika (specyficzne warunki środowiskowe: las, teren gęsto zabudowany, teren górzisty) i możliwości uruchomienia radiowej sieci retransmisyjnej (RSR) jako KRG,

- omówić zasady organizacji łączności w przypadku dysponowania sił z innych powiatów/ województw na bazie krajowej sieci współdziałania i alarmowania (KSW),
- omówić zasady organizacji łączności z innymi służbami, podmiotami, instytucjami oraz statkami powietrznymi, w szczególności w oparciu o sieć współdziałania służb MSWiA (B112), krajową sieć współdziałania ze statkami powietrznymi (KSWL) oraz podpokładową sieć współdziałania ze statkami powietrznymi (PSWL),
- omówić zasady używania kryptonimów radiowych oraz tworzenia i wdrażania kryptonimów alarmowych i okólnikowych.

3. Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych – 1T, 2P

Materiał nauczania:

- Dokumentacja działań ratowniczych oraz dokumentacja funkcjonowania kserg zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- podać podstawę prawną regulującą kwestie dokumentacji operacyjnej kserg,
- wskazać funkcyjnych zobowiązanych do sporządzania dokumentacji operacyjnej kserg z doprecyzowaniem rodzaju dokumentów sporządzanych w ramach obowiązków służbowych,
- wypełnić dokumentację operacyjną.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

Realizując powyższe zagadnienia należy wykorzystać przykłady sporządzanej dokumentacji operacyjnej na potrzeby działań ratowniczych lub ćwiczeń, zgodnie z przyjętymi zasadami w tym zakresie dla poziomu interwencyjnego.

Ponadto należy przewidzieć możliwości zaprezentowania własnych doświadczeń w ww. zakresach przez uczestników szkolenia

4. Współpraca z podmiotami współdziałającymi – 2T, 2P

Materiał nauczania:

- zakres współdziałania z jednostkami ochrony przeciwpożarowej,
- zakres współpracy i współdziałania z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego,
- zakres i formy współpracy z innymi służbami, podmiotami oraz instytucjami,
- współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego,
- współpraca ze środkami masowego przekazu.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić formy i istotę współpracy i współdziałania systemów i podmiotów ratowniczych,
- omówić zakres i możliwości wsparcia działań ratowniczych przez inne systemy i podmioty ratownicze,
- współpracować z przedstawicielami innych służb, podmiotów oraz instytucji,
- rozróżnić uprawnienia KDR względem podległych uczestników działań ratowniczych wynikające z rozkazodawstwa, kompetencji organu administracji publicznej i reguł współdziałania,
- zorganizować obsługę medialną oraz współpracować z mediami (zaangażowanie oficera ds. kontaktów z mediami, wybór miejsca do obsługi mediów, opieka nad mediami, terminowość i jakość przekazywania informacji do mediów).

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

Realizując powyższe zagadnienia należy wykorzystać przykłady współpracy ze służbami, podmiotami, instytucjami współdziałającymi, a także mediami podczas działań ratowniczych lub ćwiczeń, zgodnie z przyjętymi zasadami w tym zakresie dla poziomu interwencyjnego.

Ponadto należy przewidzieć możliwości zaprezentowania własnych doświadczeń w ww. zakresach przez uczestników szkolenia.

IV. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

.....
(pieczęćka jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa .....

Adres .....

Tel./Fax .....

Kieruję Panią/Pana .....
(stopień) (imię) (nazwisko)

Nr identyfikacyjny/ewidencyjny PSP* .....

na szkolenie doskonalące z zakresu kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym

realizowane w terminie od..... do ..... w .....
(nazwa szkoły PSP)

Oświadczam, że kierowany/-a:

- a) zajmuje stanowisko uprawniające lub został wyznaczony przez właściwego przełożonego do przejmowania kierowania działaniem ratowniczym na poziomie co najmniej interwencyjnym lub wchodzi w skład kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia Państwowej Straży Pożarnej
- b) posiada kwalifikacje ratownika, aktualne na czas trwania szkolenia, zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- c) posiada kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aktualne na czas trwania szkolenia,
- d) nie posiada przeciwwskazań do pełnienia służby na stanowiskach bezpośrednio związanych z działaniami ratowniczymi,
- e) posiada orzeczenie komisji lekarskiej lub zaświadczenie lekarskie potwierdzające okresowe badanie lekarskie, aktualne na czas trwania szkolenia.

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis kierującego)

Załącznik nr 2

Strona pierwsza

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Nr identyfikacyjny/ewidencyjny PSP*/.....
ukończył .....

**szkolenie doskonalące
z zakresu kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym**

przeprowadzone w .....
w okresie od ..... r. do ..... r.
według programu z dnia .....
zatwierdzonego przez .....
.....

....., dnia .....r.
(miejsowość)

Nr.....

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym	4	4	8
2.	Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym	1	1	2
3.	Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych	1	2	3
4.	Współpraca z podmiotami współdziałającymi	1	2	3
Razem		7	9	16

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem